

MRF 2025.127

Retten i Nykøbing Falsters dom af 23. oktober 2025, sag BS-21771/2025-NYK

A og B (adv. Louise Ravn Nielsen) mod Guldborgsund Kommune (adv. Jacob Kjær Thorsøe)

Guldborgsund Kommunes påbud til ejer om tilslutning til offentlig kloak var gyldigt, uanset at kommunen i 5 år havde skabt grundlag for en berettiget forventning om accept af manglende tilslutning af kloak, da hensynet til miljøbeskyttelse konkret vejede tungere.

Guldborgsund Kommune meddelte den 8. januar 2015 påbud til A og B efter miljøbeskyttelsesloven om at tilslutte sig Guldborgsund Forsynings etablerede spildevandsstik senest 10. juli 2015 med henvisning til kommunens spildevandsplan. A og B klagede over kommunens påbud til Folketingets Ombudsmand og Statsforvaltningen. Den 15. november 2018 meddelte Ankestyrelsen, at Ankestyrelsen ikke ville rejse tilsynssag mod Guldborgsund Kommune, da Ankestyrelsen ikke fandt, at kommunen havde en forkert forståelse af lovgivningen. Herefter modtog A og B en fornyet henvendelse fra kommunen den 12. december 2024 og efterfølgende den 13. februar 2025 en skærpelse om overholdelse af påbud. A og B indbragte sagen for domstolene med påstand om, at kommunen som følge af myndighedspassivitet ikke kan kræve ejendommen tilsluttet til kloak og henviste til, at kommunen ikke har håndhævet påbuddet fra 8. januar 2015 frem til 13. februar 2025, og at A og B var i god tro på baggrund af en kloakmesters udmelding om fritagelse, idet spildevandsforsyningen genoptog tømningen af septiktanken i 2019 og siden har tømt den årligt. Desuden er tilslutning til kloak aldrig færdigmeldt, hvilket burde have gjort det klart for kommunen, at påbuddet aldrig er efterkommet. Guldborgsund Kommune påstod frifindelse og gjorde til støtte herfor gældende, at miljøbeskyttelse er et tungtvejende hensyn, at A og B tidligst fra 2019 til 2024 har kunnet have en berettiget forventning om accept af manglende tilslutning, da Guldborgsund Spildevand A/S først genoptog

tømningen af septiktanken i 2019. Subsidiært gjorde kommunen gældende, at en berettiget forventning tidligst kunne opstå fra Ankestyrelsens afvisning den 15. november 2018, og at et tidsrum på 6 år ikke medfører myndighedspassivitet. Byretten lagde til grund, at kommunen i hele perioden har været bekendt med den manglende tilslutning, da der aldrig er indgivet færdigmelding som krævet ved påbuddet af 8. januar 2015, men at en kloakmesters tilkendegivelse om fritagelse fra tilslutningspligten ikke er tilstrækkelig til at statuere accept fra kommunens side af det ulovlige forhold, og at A og B var bekendt med, at kommunens arbejde med iværksættelse af vandområdeplanens 3. periode først udløber i 2027. I perioden frem til Ankestyrelsens beslutning i november 2018 om ikke at rejse tilsynssag, fandt byretten, at A og B var klar over, at kommunen ikke havde accepteret tilstanden, men at efter spildevandsselskabet genoptog tømning af ejendommens septiktank i maj 2019 og frem til kommunens varsel om påbud i december 2024, havde A og B grundlag for en berettiget forventning om kommunens accept af den manglende tilslutning. Ud fra en samlet afvejning fandt byretten, at beskyttelsen af miljøet, der i den konkrete sag omhandlede afledning af spildevand, vægtede tungere end hensynet til A og B's berettigede forventning, hvorfor byretten ikke fandt, at kommunen var afskåret fra at kræve forholdet lovliggjort som følge af passivitet, hvorfor kommunen blev frifundet.

Kommentar: Dommen er uheldigt formuleret, da det ikke oplyses, efter hvilken bestemmelse i miljøbeskyttelsesloven kommunen havde meddelt påbuddet om tilslutning. Medmindre der er tale om fejl-agtig retsanvendelse, må påbuddet dog være meddelt efter miljøbeskyttelseslovens § 30, der bl.a. hjemler tilslutningspligt til offentlig kloak begrundet i kommunens spildevandsplan, jf. U 2002.1820 H. Et påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30 er imidlertid ikke et lovliggørelsespåbud, men et konstitutivt påbud, der konkret fastlægger, at en ejendom er forpligtet til at tilslutte sig offentlig kloak. Det er derfor misvisende, når både parterne og byretten omfattede det i sagen omhandlede påbud som et lovliggørelsespåbud. Det er derimod korrekt, at efter udløbet af fristen for opfyldelse af påbuddet var der tale om en ulovligt forhold, som kommunen havde pligt til at lovliggøre efter

*miljøbeskyttelseslovens § 69. Se tillige U 2020.1701 H, hvor en ejer blev idømt bøde og tvangsbøder for ikke at efterkomme påbud om tilslutning til offentlig kloak, men se dog også **MRF 2024.193 V** og **MRF 2024.323 V**, hvor ejerne i begge tilfælde blev frifundet for straf for ikke at efterkomme påbud om forbedret spildevandsrensning. Med hensyn til spørgsmålet om berettigede forventninger forekommer det velbegrundet, at byretten under de foreliggende omstændigheder afviste, at ejerne kunne blive fritaget for opfyldelse af påbuddet om tilslutning. Sagen illustrerer i den forbindelse, at domstolenes prøvelse af, om der foreligger berettigede forventninger, og hvilken beskyttelse de nyder, er tilbundsgående, jf. tilsvarende Mørup m.fl. Forvaltningsret – almindelige emner, 7. udg., 2022, s. 535. Som sagen var ført, havde byretten i øvrigt ikke anledning til at tage stilling til, om skuffelsen af forventningerne i stedet kunne danne grundlag for et erstatningskrav over for kommunen, hvilket i lyset af sagens omstændigheder næppe kan udelukkes, hvis ejerne herved var påført et tab.*

RETTEEN I NYKØBING FALSTER DOM

afsagt den 23. oktober 2025

Sag BS-21771/2025-NYK

Sagsøger

(advokat Louise Ravn Nielsen)

og

Sagsøger

(advokat Louise Ravn Nielsen)

mod

Guldborgsund Kommune

(advokat Jakob Kjær Thorsøe)

Denne afgørelse er truffet af dommer Charlotte Saltoft Thorlaksen.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 25. april 2025.

Sagen handler om, hvorvidt Guldborgsund Kommune har udvist myndighedspassivitet ved i perioden fra 8. januar 2015 til 13. februar 2025 at have undladt at fastholde kravet om tilslutning til kloak med den virkning, at Guldborgsund Kommune ikke kan kræve **Sagsøger** og **Sagsøger** ejendom beliggende **Sagsøgers ejd. rs ejd.** Aslev tilsluttet kloak.

Sagsøger

og **Sagsøger**

har nedlagt føl-

gende påstand:

Guldborgsund Kommune skal anerkende, at kommunen ikke kan kræve **Sagsøger** ejendom beliggende **Sagsøgers ejd.**, tilsluttet til kloak, som følge af, at der er indtrådt myndighedspassivitet.

Guldborgsund Kommune har nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Guldborgsund Kommune fremsendte 8. januar 2015 påbud til **Sagsøger**. Det fremgår heraf blandt andet:

”...

PÅBUD OM TILSLUTNING TIL GULDBORGSUND FORSYNINGS KLOAK SAMT ADSKILLELSE AF REGN- OG SPILDEVAND PÅ EJENDOMMEN

Baggrund

Ejendommen, der er beliggende på **Sagsøgers ejd.**, er ifølge ”Guldborgsund Kommunes Spildevandsplan 2014 – 2020”¹ beliggende i kloakopland til Guldborgsund Forsynings renseanlæg.

Kloakeringen i området er nu gennemført og der er etableret et ledningsnet til alle ejendomme, der er beliggende i kloakoplandet.

Som grundejer har du, i henhold til gældende regler, pligt til², for egen regning, at tilslutte det sanitære spildevand (husspildevand og evt. processpildevand) fra ejendommen til ledningsnettet. Tag- og overfladevand må ikke ledes til forsyningens ledningsnet, men skal bortskaffes på egen grund eller gennem det eksisterende udløb til dræn, rørledning eller vandløb³.

...

Påbud

I henhold til miljøbeskyttelsesloven² påbydes, at det sanitære spildevand (husspildevand) på ejendommen beliggende **Sagsøgers ejd.**, **Sagsøgers ejd.**, senest den 10. juli 2015 er tilsluttet Guldborgsund Forsynings etablerede spildevandsstik. Der må ikke ledes tag- og overfladevand til ledningsnettet. Tag- og overfladevandet skal enten bortledes på egen grund eller gennem det eksisterende udløb til dræn, rørledning eller vandløb³.

Kloakarbejdet skal foretages af autoriseret kloakmester⁵ og udføres efter DS 432 – Norm for afløbsinstallationer. Det anbefales at kloakmesteren ser, eller får en kopi af dette påbud for, at blive bekendt med kravet i påbuddet.

...”

Det fremgik også af påbuddet, at arbejdet skulle færdigmeldes til Guldborgsund Kommune i forbindelse med afslutningen af kloakarbejdet.

Sagsøger klagede over Guldborgsund Kommunes påbud til Folketingets Ombudsmand og siden Statsforvaltningen. **Sagsøger** og **Sagsøger** fik ikke medhold i klagerne.

Af supplerende redegørelse af 22. februar 2017 fra Guldborgsund Kommune til Statsforvaltningen fremgår blandt andet:

”...

Plangrundlaget for at kloakere landområderne på Nordøstfalster, der omfatter **Sagsøgers ejd.** i 2013 fremgår af Guldborgsund Kommunens spildevandsplan 2012-2020. Planen er vedtaget af byrådet d. 25. august 2011. Det fremgår af planen at ejendommene ved **Sagsøgers ejd.** er planlagt kloakeret i 2012/2013 som etape 3. Hovedkloakledningerne i området blev etableret af Guldborgsund Forsyning i 2013.

...

Det fremgår af bilaget at de ejendomme der nævnes i klagen: Damgårdsvej 2 og 4, samt Kredsvej 2, 7 og 9 ikke er kloakeret, idet de alle ligger længere væk end 200- 300 m, hvorfor det er vurderet at det ikke realistisk at kloakere dem.

Det betyder ikke at ejendommene er fritaget for kloakeringspligt, idet de på et senere tidspunkt vil modtage et påbud om at forbedre deres spildevandsrensning ved etablering af egen lokal renseløsning. Dette forudsætter et tillæg til spildevandsplanen, hvor de ejendomme der ikke er blevet kloakeret ”samles op”.

...

Med henvisning til kommunens tidligere redegørelse er det fortsat kommunen opfattelse at der ikke har været tale om usaglig forskelsbehandling ved kloakering af Nordøstfalster. Der er derimod tale om at ejere af ejendomme i det åbne land vil modtage påbud med henblik på forbedret spildevandsrensning i forskellige tempi i henhold til kommunens spildevandsplanlægning. Guldborgsund

kommune forventer at de sidste ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen vil modtage påbud senest i vand(område-)planernes 3. periode 2021-2027. Dette vil berøre et relativt lille antal ejendomme, hvor det ikke har været muligt at etablere tilslutningsmulighed til kloak.

...

Den 15. november 2018 skrev Ankestyrelsen til **Sagsøger** og **Sagsøger** og meddelte dem, at Ankestyrelsen ikke ville rejse en tilsynssag mod Guldborgsund Kommune, idet Ankestyrelsen ikke fandt, at Guldborgsund Kommune havde en forkert forståelse af offentligretlig lovgivning.

Det fremgår af tømningsattest af 15. maj 2019 fra FKSSlamson til **Sagsøger** **Sagsøger** og **Sagsøger**, at entreprenøren samme dag havde besøgt ejendommen for at foretage en obligatorisk tømning og kontrol af bundfældningstanken hos Guldborgsund Forsyning A/S. Det blev meddelt, at tanken var tømt, og at der var fundet fejl, idet dækslet var for tungt. Dette medførte, at **Sagsøger** og **Sagsøger** **Sagsøger** den 5. maj 2020 indkøbte et nyt dæksel til tanken.

Den 12. december 2024 fremsendte Guldborgsund Kommune et varsel om påbud om tilslutning til Guldborgsund Forsynings kloaknet på ejendommen til **Sagsøger** og **Sagsøger**.

Den 13. februar 2025 fremsendte Guldborgsund Kommune indskærpelse om overholdelse af påbud om tilslutning til kloaknettet fra ejendommen til Annemette Sølling Hommel og Dorthe Lykke Sølling Hommel.

Forklaringer

Der er under sagen afgivet forklaring af **Sagsøger**, **Sagsøger** og kloakmester **Sagsøger**.

Sagsøger har forklaret blandt andet, at hun bor sammen med sin ægtefælle **Sagsøger** på ejendommen **Sagsøgers ejd.**, hvor de har boet siden 2013. Ejendommen ligger på en lang, blind vej, der er omgivet af marker. Hun blev overrasket, da hun fik påbud af 8. januar 2015 om kloakering i sagen, idet ejendommen ligger for enden af en lang, blind vej, der efter hendes opfattelse ikke skulle kloakeres. Der blev foretaget et møde på ejendommen i marts/april 2016, hvor kloakmester **Sagsøger** var til stede samt en kvinde fra Guldborgsund Kommune. **Sagsøger** **Sagsøger** kontaktede Folketingets Ombudsmand i maj 2015, der herefter den 28. maj 2015 afviste klagen. Derefter stoppede kommunikationen med Guldborgsund Kommune. Hun blev ringet op af kloakmester **Sagsøger** efter

mødet i marts/april 2016. Han kontaktede hende i juli/august 2016. [REDACTED] fortalte hende, at sagen vedrørende kloakering var blevet lukket, fordi ejendommen **Sagsøgers ejd.** lå så langt væk.

Foreholdt brev af 15. november 2018 fra Ankestyrelsen til hende, forklarede hun, at hun den 9. februar 2017 havde kontaktet Statsforvaltningen på andre borgeres vegne og ikke på sine egne vegne, da hun troede, at hun havde fået fritagelse for kloakeringen. De havde en lovlig septiktank på ejendommen, og den blev de ved med at bruge. Guldborgsund Kommune stoppede dog med at tømme septiktanken i 2013, men derefter blev den tømt igen fra 2019. I forbindelse med, at septiktanken blev tømt, fik hun at vide af personen, der tømte septiktanken, at dækslerne til septiktanken var for tunge, så de skulle udskiftes. Det er baggrunden for, at hun købte dæksler mv. hos Stark den 5. maj 2020. Det var naboen, der ansatte kloakmester [REDACTED] til at starte med. Hendes hustru er uddannet jurist og er nu førtidspensionist. Hustruen blev valgt ind i byrådet i 2018, hvorefter hun blev sygemeldt. Da hun jo havde hørt fra kloakmester [REDACTED], at ejendommen var fritaget for tilslutning til kloak, var hun ikke overrasket over, at septiktanken nu blev tømt. Hun kan ikke erindre at have modtaget noget på skrift om fritagelsen for tilslutning til kloak, men hun regner med, at et ord er et ord.

[REDACTED] har forklaret blandt andet, at han er leder af Natur og Miljø i Guldborgsund Kommune, hvor han har været ansat siden 2007. Guldborgsund Kommune blev én stor kommune i 2007, og der skulle foretages en forbedring af kloakeringen i kommunen. Der forelå en spildevandsplan, og der skulle foretages en tilslutning fra ejendommene enten fra huset til vejen eller til en pumpestation. De ejendomme, der manglede tilslutning til kloakken, har hele tiden vidst, at de manglede tilslutningen. Guldborgsund Kommune sendte påbud af den 8. januar 2015 og var herefter i dialog med kloakmester [REDACTED].

Foreholdt mailkorrespondance af den 4./5. juli 2015 mellem vidnet og kloakmester Finn Hardis forklarede vidnet, at det, der blev korresponderet om, var en aftale om kloakering og en tidsplan for ejendommen.

Foreholdt telefonnotat af den 19. oktober 2015 forklarede vidnet, at han sagde til kloakmester [REDACTED], at **Sagsøger** og **Sagsøger** klage ikke havde opsættende virkning. Vidnet sagde ikke noget om, at kommunen havde frafaldet kravet om tilslutning af deres ejendom. Byrådet havde heller ikke godkendt, at den pågældende ejendom skulle ud af spildevandsplanen. Vidnet har ikke noget kendskab til besøg på **Sagsøger** og **Sagsøger** [REDACTED] ejendom vedrørende, at ejendommen skulle fritages for tilslutning til kloak. Guldborgsund Forsyning A/S har i visse tilfælde rettet henvendelse om fritagelse af spildevandsplanen, men Guldborgsund Forsyning A/S havde ikke rettet henvendelse vedrørende nærværende ejendom.

Guldborgsund Kommune har et godt samarbejde med Guldborgsund Forsyning A/S, men Guldborgsund Kommune har ikke direkte indflydelse på driften af Guldborgsund Forsyning A/S. En septiktank bruger kun mekanisk rensning. **Sagsøger** og **Sagsøger** har ikke fået fritagelse for tilslutning til kloakken. Det er ejendommens ejer, der selv skal stå for tilslutningen. Guldborgsund Kommune kunne have sendt indskærpelser vedrørende den manglende overholdelse af Guldborgsund Kommunes påbud af den 8. januar 2015, ligesom Guldborgsund Kommune kunne have foretaget politianmeldelser, men Guldborgsund Kommune havde fokus på de ejendomme, der gerne ville tilsluttes. I dag har Guldborgsund Kommune indgivet politianmeldelse mod ejendommens ejere **Sagsøger** og **Sagsøger**. Han har senest været i dialog med kloakmester **Sagsøger** i 2015 vedrørende nærværende ejendom. Det er ikke usædvanligt, at en sag trækker ud i 10 år, fra et påbud første gang bliver fremsendt, før der bliver indgivet politianmeldelse.

Sagsøger har forklaret blandt andet, at han blev kontaktet kort før den 4. juli 2015, hvor han skrev mails til **Sagsøger** (ekstraktens side 94). Vidnet havde sagt, at det var en dyr løsning at bruge en pumpe, og det talte han med **Sagsøger** om. I 2016 blev der afholdt et møde på ejendommen **Sagsøger** i **Sagsøger**. Til stede var **Sagsøger** og en kvinde fra Guldborgsund Kommune. Mødet blev afholdt på ejendommen for at vise Guldborgsund Kommune forholdene. Han drøftede forholdene med kommunen to gange i juni/juli 2015. Han mente, at han talte med **Sagsøger**. Den sidste gang, han talte med Guldborgsund Kommune vedrørende ejendommen, var i 2016, hvor han talte med en kvinde. Der fik han at vide, at sagen var blevet "lagt hen", og at man skulle lade det være. Vidnet ringede herefter til Anne-mette Sølling Hommel og sagde, at sagen vedrørende kloakeringen var henlagt. Han fik ikke noget for at hjælpe **Sagsøger** og **Sagsøger**. Hvis der skulle have været foretaget en kloakering, havde han fået 30.000-50.000 kr. for dette. Han er autoriseret kloakmester, og det var han også i 2015. Kvinden fra Guldborgsund Kommune sagde, "sagen er lagt hen. I kan lade det være."

Foreholdt telefonnotat af den 19. oktober 2015 fra **Sagsøger** forklarede vidnet, at det er korrekt. Det var det, han talte med **Sagsøger** om. Han udskød arbejdet til februar/marts 2016.

Foreholdt mail af den 4. juli 2015 fra ham til **Sagsøger**, hvoraf følgende fremgår, "Hej Jacob. Tak for en god sludder, og din positive indstilling på denne løsning. Her med adr. på de berørte.", forklarede vidnet, at det var, fordi vidnet fik skubbet arbejdet til foråret. Der var tale om ejendomme på **Sagsøger** men han færdiggjorde ikke arbejdet.

Parternes synspunkter

Sagsøger og **Sagsøger** har i sit påstandsdokument anført:

"...

3. ANBRINGENDER:

Til støtte for den nedlagte påstand gør jeg gældende:

- at** Der er indtrådt retsfortabende myndighedspassivitet, idet kommunen i en periode på 10 år har undladt at fastholde kravet om tilslutning, og dermed skabt en berettiget forventning hos Sagsøgte om, at de var fritaget,
- at** Sagsøger har handlet i god tro og tillid til udmeldingen fra kloakmester [redacted] om fritagelse fra tilslutningspligten, samt kommunens genoptagelse af tømning af ejendommens septiktank siden 2019,
- at** Guldborgsund Kommunes høringssvar af 22. februar 2017 er uden betydning for Sagsøgers gode tro, idet høringssvaret vedrørte de ejendomme, som ikke havde modtaget et påbud,
- at** Det er uden betydning for vurderingen af, om der er indtrådt retsfortabende myndighedspassivitet, at ejendommen er optaget i kloakoplandet i spildevandsplanen, eller at der er tinglyst en deklaration, som tillader etablering af pumpestation, stikledning og el-tilslutning,
- at** Kommunen i alle årene har været bekendt med, at ejendommen ikke var tilsluttet kloakken, det må derfor anses for kommunens ansvar og risiko, at lovliggørelse ikke blev påkrævet tidligere,
- at** Kommunens manglende opfølgning og reaktion på situationen i årene efter udstedelsen af påbuddet betyder, at kommunen har fortabt sin mulighed for at kræve at ejendommen skal tilsluttet offentlig kloak,
- at** Nedsivningsanlæggets lovlighed er uden betydning for nærværende sag.

Sagsøger gør overordnet gældende, at Guldborgsund Kommune har udvist retsfortabende myndighedspassivitet ved først at håndhæve påbud af 15. januar 2015 - 10 år efter udstedelsen - med den virkning, at kommunen nu er afskåret fra at håndhæve tilslutning til spildevandsforsyningen af ejendommen beliggende **Sagsøgers ejd.** [redacted].

3.1 Ad myndighedspassivitet

Det følger af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, at en kommune kan fortabe retten til at kræve lovgivgørelse af et ulovligt forhold efter en vis tid, hvis borgeren har berettigede forventninger om, at forholdet ikke vil blive lovgiggjort.

I henhold til praksis skal der ved bedømmelsen af, om kommunen har fortabt retten til at kræve lovgivgørelse på grund af myndighedspassivitet, generelt – foruden den forløbne tid – lægges vægt på, om borgeren haft grund til at tro, at kommunens tavshed i forhold til en konstateret ulovlighed er udtryk for en form for accept af det ulovlige forhold, og om det må anses for at være kommunens ansvar eller risiko, at kravet om lovgivgørelse ikke er blevet rejst på et tidligere tidspunkt.

Ifølge nævnspraksis fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet, var Kystdirektoratets 6-årige passivitet i en sag vedr. dispensation til opførelse af skur indenfor strandbeskyttelseslinjen nok til at statuere myndighedspassivitet med den virkning, at ejendommens ejer havde føje til at tro, at dette var et udtryk for en accept, jf. nævnets afgørelse af 9. november 2024, sagsnr. 24/01515.

Ovenstående sag fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet vedrørte dispensation fra reglerne om strandbeskyttelseslinjen og beskyttelseshensynene i naturbeskyttelsesloven.

I nærværende sag er der gået 10 år fra det første påbud blev udstedt til kommunen indskærpede påbuddet.

Det forhold at der er gået så mange år inden kommunen har reageret på ejendommens manglende tilslutning underbygger utvivlsomt, at der er indtrådt myndighedspassivitet.

3.2 Ad god tro

Sagsøgers har under hele sagens forløb været i god tro, dels grundet kloakmesterens udmelding omkring fritagelse for kloakering dels da spildevandforsyningen genoptog tømningen af ejendommens septiktank i 2019 og fremadrettet årligt har tømt septiktanken. Det faktum, at Sagsøger i 2019, efter at være blevet oplyst om fejl ved anlægget, investerede i vedligeholdelse af det eksisterende, understøtter, at der var en berettiget forventning om at kommunen havde accepteret den manglende tilslutning.

Det er uden betydning for Sagsøgers gode tro, at Guldborgsund Kommune ved høringssvar af 22. februar 2017 (bilag G) har oplyst, at kommunen ville forholde sig til de øvrige ejendomme i spildevandsplanområdet senest i 2027, dvs. ejendomme som på daværende tidspunkt ikke allerede havde modtaget et påbud – modsat Sagsøgers ejendom **Sagsøgers ejd**.

Derudover medførte spildevandselskabets genoptagelse af tømningen af ejendommens septiktank fra 2019, at sagsøger fra dette tidspunkt med rimelig

grund kunne indrette sig på, at den herefter manglende reaktion fra Guldborgsund Kommune, betød at kommunen havde accepteret eller godkendt den manglende tilslutning.

3.3 Ad spildevandsplan og tinglysning af deklaration

Det er uden betydning for vurderingen af, om der er indtrådt retsfortabende myndighedspassivitet, at ejendommen er optaget i kloakoplandet i spildevandsplanen, eller at der er tinglyst en deklaration, som tillader etablering af pumpestation, stikledning og el-tilslutning. Spildevandsplanen udgør alene kommunens administrative grundlag og afspejler ikke nødvendigvis de faktiske forhold. Deklarationen regulerer udelukkende de fysiske og tekniske vilkår for spildevandsanlæggets placering og vedligeholdelse.

Ligeledes er det uden betydning, hvad kommunen måtte have formodet eller antaget om ejerens accept af tinglysningen, da spørgsmålet om retsfortabende myndighedspassivitet ikke beror ikke på myndighedens subjektive forestillinger.

3.4 Ad Guldborgsund Kommunes kendskab til den manglende tilslutning

Kommunen har siden 2015 været bekendt med at ejendommen beliggende, **Sagsøgers ejd** ikke var tilsluttet kloakken. Det skyldes blandt andet at Sagsøgte aldrig har færdigmeldt tilslutningen til kommunen, som det kræves i påbuddet jf. bilag 1, side 2.

Da der aldrig er foretaget færdigmelding af kloakkens tilslutning, må det have stået kommunen klart at påbuddet fra 2015 aldrig blev efterkommet.

Hertil kommer at kommunens spildevandselskab tilbage i 2019, genoptog tømning af ejendommens septitank, hvilket jo ville være grundløst, hvis ejendommen var blevet tilsluttet det offentlige kloaknet.

At kommunen har behandlet håndhævelsessagerne i puljer, ændrer ikke på myndighedens passivitet over for den enkelte ejendom.

Da kommunen utvivlsomt har været klar over den manglende tilslutning af ejendommen, må det anses for at være kommunens ansvar eller risiko at kravet om lovliggørelse ikke har været rejst tidligere.

3.5 Ad nedsivningsanlæggets lovlighed

Det bestrides, at det nuværende nedsivningsanlæg er ulovligt. Anlæggets lovlighed er i øvrigt uden betydning for sagen, som alene vedrører manglende tilslutning til kloak.

..."

Guldborgsund Kommune har i sit påstandsdokument anført:

"...

3. Anbringender

Det gøres overordnet gældende, at Guldborgsund Kommune ikke har udvist retsfortabende myndighedspassivitet.

3.1. Retligt grundlag for myndighedspassivitet

Reglerne om myndighedspassivitet fremgår ikke direkte af lovgivningen, hvorfor retsstillingen i stedet beror på retsgrundsætninger udviklet gennem mangeårig administrativ praksis og afgørelsespraksis fra nævn og domstole.

For at udvise retsfortabende passivitet er det ifølge praksis et krav, at borgeren véd, at myndigheden er bekendt med det ulovlige forhold og med rimelig grund har indrettet sig i tillid til, at yderligere manglende reaktion betyder, at myndigheden har accepteret eller godkendt den ulovlige tilstand, som også kaldes beskyttelsesinteressen. Samtidigt kræver det, at der er passeret en fornøden rum tid med den pågældende retstilstand.

Borgeren skal med rette (i god tro) kunne gå ud fra, at myndigheden har accepteret det ulovlige forhold, hvorfor der skal foretages en subjektiv vurdering af borgerens berettigede forventning. I vurderingen indgår desuden, om der er tungtvejende hensyn, der taler mod, at myndigheden skulle have fortabt retten til, at forholdet skal søges lovliggjort. Det kan eksempelvis være hensyn til miljøet, samfundet eller sundhed.

I forhold til beskyttelsesinteressen bemærkes det generelt, at jo stærkere beskyttelsesinteressen er, desto flere år skal der gå, før retten til at kræve fysisk lovliggørelse fortabes. Fx kan der være en stærkere beskyttelsesinteresse knyttet til beskyttelse af miljøet end til beskyttelsesinteressen i om en borger har boet i sit sommerhus om vinteren.

Det gøres således gældende, at der er et stærkt hensyn at tage til beskyttelsen af miljøet, som det er tilfældet i nærværende sag, der omhandler afledning af spildevand.

Det er derudover et krav, at **Sagsøger** véd, at Guldborgsund Kommune er bekendt med det ulovlige forhold og med rimelig grund har indrettet sig i tillid til, at yderligere manglende reaktion fra Guldborgsund Kommune betyder, at Guldborgsund Kommune har accepteret eller godkendt den ulovlige tilstand (berettiget forventning).

3.1.1. Tillægges Guldborgsund Spildevand A/S' tømning af

septiktanken betydning, har Sagsøger tidligst haft en berettiget forventning i 5 år.

Sagsøger har anført, at Guldborgsund Spildevand A/S i 2019 genoptog tømmingen af ejendommens septiktank.

Hvis Sagsøger har forstået dette som om, der herved var taget en endelig beslutning om kloakeringen fra Guldborgsund Kommunes side, kan Sagsøger tidligst have haft en berettiget forventning herom i 5 år indtil påbudsvarslet fremsendt i 2024.

Det fremgår af Sagsøger replik, at Sagsøger efter Guldborgsund Spildevand A/S' genoptagelse af ejendommens tømming af septiktanken med *rimelig grund* har kunnet indrette sig på, at manglende reaktion fra Guldborgsund Kommune betød, at kommunen havde accepteret eller godkendt den manglende tilslutning.

Det gøres således gældende, at Sagsøger tidligst fra 2019 til 2024 (5 år) har kunnet have en berettiget forventning om Guldborgsund Kommunes accept af manglende tilslutning.

Subsidiært gøres det gældende, at Sagsøger tidligst har kunnet have en berettiget forventning fra Ankestyrelsens afvisning af sagen den 15. november 2018 (6 år). Indtil da har Sagsøger måtte forvente, at Ankestyrelsen med et tilsyn af Guldborgsund Kommune ville tilsidesætte Guldborgsund Kommunes påbud af 8. januar 2015.

3.2. Ifølge praksis er 5-6 år ikke nok til at statuere myndighedspassivitet

For så vidt angår den tidsmæssige betingelse, gøres det gældende, at tidsrummet på 6 år ikke medfører myndighedspassivitet.

Ifølge nævnspraksis fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, var en kommunes 4-årige passivitet i en sag vedrørende fjernelse af et dige i Faaborg-Midtfyns Kommune ikke nok til at statuere myndighedspassivitet, jf. nævnets afgørelse af 3. december 2019, sagsnr. 19/06025.

I en anden afgørelse, af 19. september 2017, sagsnr. NMK-43-00622, hjemviste Miljø- og Fødevareklagenævnet (dav. Natur- og Miljøklagenævn) en sag til fornyet behandling, hvor der var gået 12 år fra forholdet opstod og til den pågældende kommune blev opmærksom på det ulovlige forhold. Mente nævnet, at en passivitet i 12 år altid ville medføre myndighedspassivitet, kunne nævnet have undladt at hjemvise sagen til fornyet behandling.

I en tredje afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet af 22. november 2019, sagsnr. 19/01598 har nævnet udtalt, at et ulovligt forhold, som bestod i 25 år, ikke var et udtryk for, at myndigheden havde udvist passivitet.

Den af **Sagsøger** refererede afgørelse i sag fra Miljø- og Fødevareklagenævnet nr. 24/01515 har netop ikke relevans for sagen, idet beskyttelsesinteressen er en anden end miljøet. I sagen var beskyttelsesinteressen hensynet til kystbeskyttelseslinjen, mens der i nærværende sag er tale om beskyttelse af miljøet og korrekt udledning af spildevand hertil som beskyttelsesinteresse.

Det gøres gældende, at beskyttelsesinteressen til udledning af spildevand (miljøet) er vægtigere end beskyttelsesinteressen til kystbeskyttelse og strandbeskyttelseslinjer.

3.3. Guldborgsund Kommune har ikke udvist myndighedspassivitet

Det gøres således opsummerende gældende, at Guldborgsund Kommune principalt i perioden fra 2019 til 2024 og subsidært fra november 2018 til 2024, ikke har udvist myndighedspassivitet.

Det gøres desuden gældende, at idet der i nærværende sag er et væsentligt hensyn at tage til miljøet, skal der et længere tidsrum til end 6 år for at statuere myndighedspassivitet.

Samtidigt gøres det gældende, at **Sagsøger** ikke med rette kunne være i god tro om Guldborgsund Kommunes manglende håndhævelse af påbuddet, idet Guldborgsund Kommunes arbejde med iværksættelsen af vandområdeplanens 3. periode først udløber i 2027.

Det bestrides, at den selvstændigt virkende kloakmester **■■■■** kan identificeres med Guldborgsund Kommune og således har kunnet bibringe **Sagsøger** en berettiget forventning om, at kommunen ikke ville håndhæve påbuddet om kloaktilslutning. Videre bestrides det, at Guldborgsund Spildevand A/S' tømning af **Sagsøger** septiktank har medført, at **Sagsøger** med rette har kunnet forvente, at Guldborgsund Kommune ikke ville håndhæve påbuddet.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Retten skal tage stilling til, hvorvidt Guldborgssund Kommune har udvist myndighedspassivitet ved i perioden fra 8. januar 2015 til 13. februar 2025 at have undladt at fastholde kravet om tilslutning til kloak med den virkning, at Guldborgssund Kommune ikke kan kræve **SagsøgerSagsøger** og **SagsøgerSagsøger** ejendom beliggende **Sagsøgers ejd.rs ejd.** tilsluttet kloak.

For at udvise retsfortabende passivitet er det ifølge praksis et krav, at borgeren ved, at myndigheden er bekendt med det ulovlige forhold og med rimelig grund har indrettet sig i tillid til, at yderligere manglende reaktion betyder, at myndigheden har accepteret eller godkendt den ulovlige tilstand, som også kaldes beskyttelsesinteressen. Samtidigt kræver det, at der er passeret en fornøden rum tid med den pågældende retstilstand. Borgeren skal med rette (i god tro) kunne gå ud fra, at myndigheden har accepteret det ulovlige forhold, hvorfor der skal foretages en subjektiv vurdering af borgerens berettigede forventning herom. I vurderingen indgår desuden, om der er tungtvejende hensyn, der taler mod, at myndigheden skulle have fortabt retten til, at forholdet skal søges lovliggjort. Det kan eksempelvis være hensyn til miljøet, samfundet eller sundhed. I forhold til beskyttelsesinteressen bemærkes det generelt, at jo stærkere beskyttelsesinteressen er, desto flere år skal der gå, før retten til at kræve fysisk lovliggørelse fortabes.

I nærværende sag er der et stærkt hensyn at tage til beskyttelsen af miljøet, der omhandler afledning af spildevand. Det er derudover et krav, at **Sagsøger** **Sagsøger** og **SagsøgerSagsøger** vidste, at Guldborgssund Kommune var bekendt med det ulovlige forhold og med rimelig grund havde indrettet sig i tillid til, at yderligere manglende reaktion fra Guldborgssund Kommune betød, at Guldborgssund Kommune havde accepteret eller godkendt den ulovlige tilstand (berettiget forventning).

Det lægges til grund, at Guldborgssund Kommune i hele perioden var bekendt med, at ejendommen ikke var tilsluttet kloakken, idet der aldrig blev færdigmeldt tilslutning, som det blev krævet i påbuddet af 8. januar 2015.

SagsøgerSagsøger og **SagsøgerSagsøger** var på den anden side også bekendt med, at Guldborgssund Kommunes arbejde med iværksættelsen af vandområdeplanens 3. periode først udløb i 2027.

Retten finder ikke, at **SagsøgerSagsøger** og **Sagsøger** **Sagsøger** på baggrund af Kloakmester **Sagsøger** mundtlige udsagn vedrørende en unavngiven ansat fra Guldborgssund Kommune med rette kunne gå ud fra, at Guldborgssund Kommune havde accepteret det ulovlige forhold. Retten bemærker, at det i hvert fald frem til Ankestyrelsens beslutning af 15. november 2018 vedrørende ikke at rejse en tilsynssag mod Guldborgssund Kom-

mune, må have stået **SagsøgerSagsøger** og **Sagsøger** **Sagsøger** klart, at Guldborgsund Kommune ikke havde accepteret eller godkendt den ulovlige tilstand. **SagsøgerSagsøger** og **Sagsøger** **Sagsøger** havde således ingen berettiget forventning.

Retten lægger til grund, at **SagsøgerSagsøger** og **Sagsøger** **Sagsøger** efter Ankestyrelsens beslutning af 15. november 2018 først igen blev kontaktet af Guldborgsund Kommune vedrørende tilslutning til kloaknettet ved varsel af påbud af 12. december 2024 og derefter indskærpelse om overholdelse af påbud den 13. februar 2025. I den mellemliggende periode havde Guldborgsund Forsyning A/S foretaget tømning af ejendommens septiktank fra 15. maj 2019 og **SagsøgerSagsøger** og **Sagsøger** **Sagsøger** fik i forbindelse med tømningen af septiktanken besked om, at dækslet på septiktanken var for tungt, hvorfor de den 5. maj 2020 anskaffede sig et nyt dæksel til septiktanken. Retten finder på denne baggrund, at de fra 15. maj 2019 havde grundlag for at have en berettiget forventning om, at Guldborgsund Kommune havde accepteret den manglende tilslutning.

Uanset at **SagsøgerSagsøger** og **SagsøgerSagsøger** fra 15. maj 2019 havde en berettiget forventning om, at Guldborgsund Kommune havde accepteret den manglende tilslutning, finder retten imidlertid ud fra en samlet afvejning, at beskyttelsen af miljøet, der i den konkrete sag omhandler afledning af spildevand, vægter tungere end hensynet til **Sagsøger** og **Sagsøger** **SagsøgerSagsøger** berettigede forventning. Retten finder således ikke, at Guldborgsund Kommune har fortabt retten til at kræve forholdet lovliggjort som følge af passivitet.

Herefter frifindes Guldborgsund Kommune for den af **Sagsøger** **Sagsøger** og **SagsøgerSagsøger** nedlagte påstand.

På baggrund af sagens resultat skal **SagsøgerSagsøger** og **Sagsøger** **Sagsøger** betale sagens omkostninger med 25.000 kr. til Guldborgsund Kommune. Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 25.000 kr. Guldborgsund Kommune er momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Guldborgsund Kommune frifindes for den af **SagsøgerSagsøger** og **SagsøgerSagsøger** nedlagte påstand.

SagsøgerSagsøger og **SagsøgerSagsøger** skal til Guldborgsund Kommune betale sagsomkostninger med 25.000 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.